

NOVA KNJIGA ZA PLANINSKO KNJIŽNICO

Z EVERESTA

**DAVO KARNIČAR, TADEJ GOLOB,
URBAN GOLOB**

Pred kratkim je izšla knjiga, pod katero so podpisani Davo Karničar, Tadej Golob in Urban Golob. V javnosti je dvignila veliko prahu zaradi nesoglasij med avtorji in s tem veliko pisanja v medijih. Nihče pa se ni spuščal v njeno vsebino, čeprav opisuje prvo smučanje v zgodovini v enem zamahu z vrha najvišje gore sveta pa vse do baznega tabora ter celoten potek odprave s pripravami in z zakulisjem vred. Knjiga je pomemben dokument zaradi veličine dogodka, obenem pa gre za delo, ki je napisano v nekoliko nenavadnem jeziku.

Delo ne povečuje akterjev v nedoumljive višine, temveč povsem realno pripoveduje o pripravah, garanju na gori, težavah, uspehu in odnosih med alpinisti. Tadej Golob, ki je avtor večine besedila, je izbral za nekatere mogoče nekoliko grob jezik, tudi kletvice in neprimerne izraze, toda to je govorica, ki jo slišimo povsod. Še posebno pride do izraza ob vseh mogočih odpravarskih težavah, in če smo moralisti, je dobro, da poslušamo najprej sebe v neprijetnih situacijah in šele nato moraliziramo. Pravzaprav je avtor nekatere dogodke in situacije opisal tudi nekoliko šaljivo, kar bo bralcu izvabilo kakšen nasmešek, če seveda ne bo preveč pod vtisom v uvodu omenjenih nesoglasij in pripadnosti eni ali drugi strani. V knjigi ni filozofiranja o alpinizmu kot o nečem višjem in o alpinistih kot velikih herojih brez napak. Lahko bi rekli, da je avtor rekel bobu bob in prikazal odpravo ter alpinistične podvige takšne, kot so: trdo, garaško delo, povezano z mnogimi neprijetnostmi med organizacijo in tudi visoko na gori, ko gre za preživetje.

Na skoraj 200 straneh boste lahko spremljali ekipo, ki je pomagala Davu Karničarju do uresničitve njegove želje (sam pravi temu poslanstvo) o smučanju z Everesta. Tako so se med pripravami odpravili tudi na Triglav in Mont Blanc ter skupaj z najvišjo goro sveta opravili nekakšno trilogijo smučanja z nekaterih najvišjih vrhov. Davo Karničar je s tem zaključil še eno zgodbo o Everestu, ki bo gotovo zapisana v zgodovini poleg prvega vzpona na vrh, prvega vzpona brez kisika in različnih drugih podvigov na njegovih pobočjih.

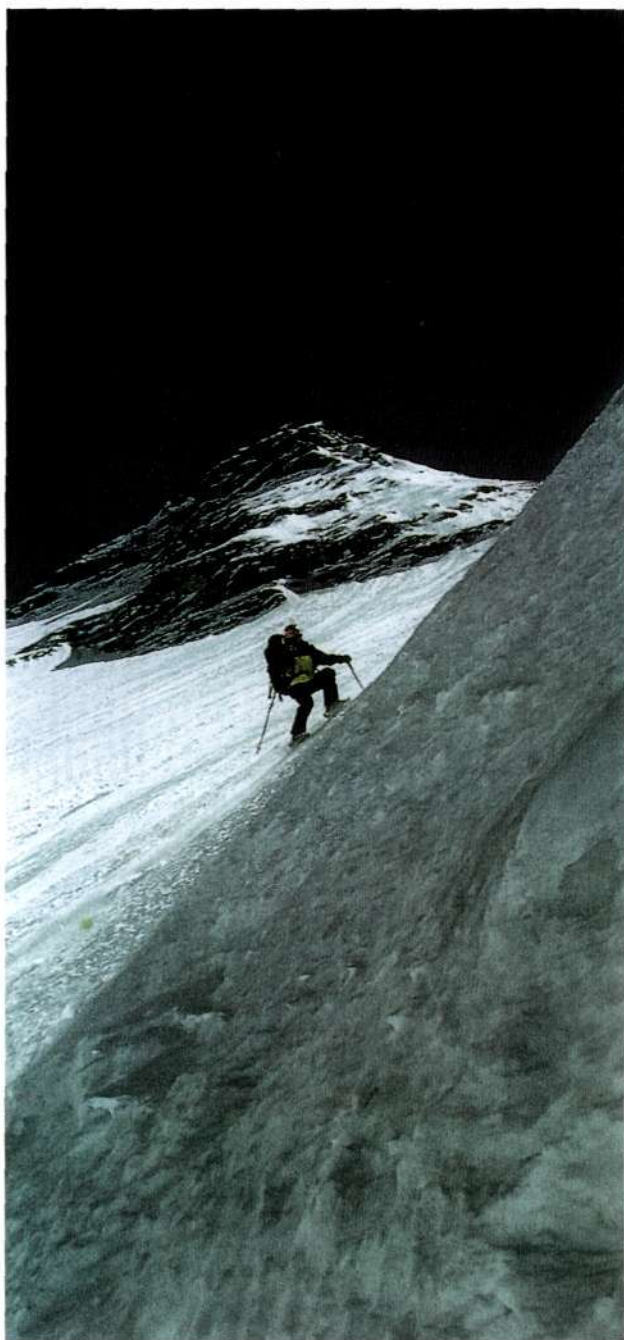
Knjiga je polna fotografij. Za večino je poskrbel Urban Golob in nam s tem pričaral svet večnega snega in ledu v še realnejši obliki. Odlični in tudi atraktivni posnetki Karničarjevega smučanja in drugega dogajanja na celotni odpravi bodo vzbudili tudi kakšno željo po doživetju Himalaje.

Boris Strmšek (Večer)

***

Z dovoljenjem založnika, agencije PRestige, objavljamo iz knjige »Z Everesta« zaključena odlomka, ki naj bi bila spodbuda k branju celotne, fotografsko bogato opremljene, skoraj 190 strani debele knjige. (Op. ur.)

***

Smučanje po strminah Lotsejeve zahodne stene med taborom IV in III.

Foto: Urban Golob 11

V baznem taboru pod Everestom: zaskrbljenost pred odločilnimi vzponi.

Foto: Urban Golob

Žal mi je bilo Jurija, ki smo ga klicali Jorge. Vzdevek je dobil na svojem potepanju po Južni Ameriki, zato ga je treba izgovarjati po špansko, Horhe. Pred odpravo se je povsem resno pripravljaval, da poskusi proti vrhu Everesta, čeprav je dotlej njegov višinski rekord znašal kakih 6800 metrov, kolikor je visok drugi najvišji vrh Južne Amerike, Ojos del Salado. Toda v baznem taboru se je moral nenehno odločati med željo po vrhu in zaprisego, ki naj bi zavezovala zdravnike.

»Ne morem pustiti človeka samega,« je dejal, ko se je nekaj dni ukvarjal z reševanjem zmrzlin osamljenega Španca. Medtem smo mi veselo plezali gor in dol po hribu in skušali poskrbeti za svoje riti.

Njegova življenjska zgodba je zanimiva. Odrasel je v zdravniški družini. Oče je bil prav tako kirurg, mati je priznana zobozdravnica na Koroškem in je pred odpravo zastopala pregledala in popravila zobovje vsem čla-

nom odprave, ki so se potrudili do Prevalj, starejši brat je zobni kirurg, mlajši pa je pravkar doštudiral za zobozdravnika.

Govoril je pet tujih jezikov. Poleg angleščine še italijanščino, francoščino, španščino in nemščino, znal je igrati na kitaro in je prepeval s posluhom.

Imel je izbran smisel za humor in ta je imel izbran smisel zanj. Na sprehodu po Namče Bazarju se je spoznal z nekim vaščanom, ki ga je vprašal po imenu.

»Pasang Šerpa,« je odgovoril v petek rojeni mož.

»I'm Jurij, but not Šerpa,« je povedal Jurij.

»Hello Jurij Batnotšerpa,« mu je vlijudno odzdravil Petek.

Neki dan, že po vrnitvi v Katmandu, se je prirežal v sobo, v kateri sva čakala, da se v prestolnico Nepala vrnejo še drugi člani odprave.

»Veš, kaj se mi je zgodilo danes v cerkvi?«

Vsako soboto je odšel v katoliško cerkev v Katmanduju.

»Sedim v prazni cerkvi in meditiram, ko se od nekom vzame mlad par z dojenčkom. Nekaj časa hodita po cerkveni ladjii in gledata okrog, potem pa stopita do mene in me vprašata: »Oprostite, gospod, bi hoteli biti boter najini hčerkici?«

In tako je Jurij Batnotšerpa postal boter nekaj dni stari **Rosary Shrestha**.

Davo se je odločil, da bo že takoj po prihodu na Južno sedlo med Everestom in Lotsejem na višini 7950 metrov, se pravi takoj po postavitvi četrtega višinskega tabora, poskušal proti vrhu in odsmučati z njega. To mi ni bilo pretirano všeč. V domovini smo sklenili, da bomo proti vrhu odšli čim bolj aklimatizirani, se pravi, da bi pred tem vsaj enkrat prespali na štirici, se vrnili v dolino in šele potem krenili v prvi resni poskus vzpona proti vrhu. Računal sem namreč, da bi poskušal priti na vrh Everesta brez uporabe dodatnega kisika iz jeklenk, če bi za to dobil priložnost. In zdaj se mi je ponujala, toda Davo si je za spremljevalca izbral Franca, ki bo fotografiral, in Dorjeeja, ki ga je Janez pospešeno učil uporabljati elektronsko kamero. In če Davu uspe v prvem poskusu, bomo tudi mi imeli na voljo samo enega. Naj tvegam?

Nekaj noči sem bolj slabo spal, se obračal v spalni vreči in premeleval nenehno iste stvari. Pred odpravo sem zagovarjal vzpon brez dodatnega kisika kot edino športno in etično dejanje, zdaj pa... Kaj pa, če sem premalo aklimatiziran in me tam zgoraj doleti kakšna neprijetna reč? Kaj če zvisim zaradi tega in se bom moral obrniti sto metrov pod vrhom? Kdo od širne slovenske javnosti, ki je spremljala potek naše odprave, pa sploh razume razliko med obema načinoma? Če mi ne uspe, bom za vse večne čase tisti, ki ni mogel, drugi pa so. Tako bodo mislili tudi oni, pri katerih bom v prihodnjih letih iskal denar za druge cilje in načrte.

Med člani odprave nisem imel prav veliko podpore. Urban je že od vsega začetka sklenil, da se bo proti vrhu podal s kisikom, Grega je pod goro izjavil, da je splošno znano, da lahko malo starejši plezanci lažje prenašajo višino kot mlajši, med katere sodi on, in da ima še veliko časa, če si bo kdaj v prihodnosti želel osvojiti vrh

Sedmega oktobra 2000 ob sedmih zjutraj so se na vrh Everesta povzpeli Ang Dorjee, Pasang Tenzing, Franc Oderlap in Davo Karničar. Davo je takoj zatem začel priprave na spust. Za Anga Dorjeeja je bil to že sedmi uspešen vzpon na vrh sveta.

Foto: Franc Oderlap

Dne 9. oktobra 2000 ob 7.07 so se na vrh Everesta povzpeli Matej Flis, Grega Lačen in Taden Golob. Vreme je bilo sončno, a zaradi vetra se je trojica na vrhu zadržala le nujnih petnajst minut za fotografiranje in snemanje. Na posnetku sta Grega Lačen in Tadej Golob, avtor teksta, ki ga objavljamo iz knjige o smučanju z Everesta.

Foto: Matej Flis

Everesta, in Matej se je strinjal z njim. Počasi so se na gramozu pod najvišjo goro sveta moja načela umikala velikanski želji povzpeti se na vrh. Kakorkoli.

***

V soboto smo zelo pozno zapustili šotore pod južno steno Everesta. Urban in Jurij, ki sta to noč prav tako preživela tukaj, oba z namenom počakati Dava, ko bi smučal med dvojko in trojko, sta že odšla. Nič se nam ni mudilo. Po izkušnjah s prejšnjega obiska trojke se nam je zdelo bolje, da počakamo na sonce.

»Baza, javi se, baza, javi se, dvojka kliče.«

»Tukaj dvojka, sprejem.« Glas je bil Majin.

»Imate kakšne novice od onih zgoraj?« je vprašal Grega.

»A ne veste, ob sedmih so bili na vrhu in Davo že smuča proti štirki.«

Zmedeni smo se spogledali. Ob sedmih zjutraj že na vrhu! Korejci so se od Južnega sedla do vrha vzpenjali petnajst ur in so se do vrha prebili šele ob pol treh popoldne. Davo in Franc na vrhu. Slaba volja in jeza sta se začeli topiti kot spomladanski sneg na pločevinasti

strehi. Davo in Franc na vrhu! Isti Franc, ki je še kak dan, preden se je podal na goro, crkoval v baznem taboru. Isti Franc, ki se pred tem ni povzpel višje od šotorišča, pri katerem smo stali, dva dni oddaljeni od vrha.

Nekje na polovici poti do Lotsejeve stene smo visoko nad seboj zagledali majhno piko, kako vijuga proti dolini in se vsakih nekaj zavojev ustavi. Tisto, v kar je tako malo ljudi verjelo, se je uresničevalo pred našimi očmi. Človek je zares smučal z Everesta. Pogled je bil tako nenavaden, neverjeten, da smo kar obsedeli na nahrbtnikih v jutranjem soncu, ki je obsijalo Zahodno globel. Ganjeno smo čepeli v tistem snegu in čakali, da prismoča do nas, in ko je bil že blizu, začeli navijati kot na smučarski tekmi. »Hop, hop, hop...« Včerajšnji prepir je bil že del preteklosti, vedeli smo, da ga ne bo nihče več niti omenjal. Brez veze. Na smeh nam je šlo in malo na jok.

Tik preden nas je dosegel, je spustil smuč in se z veliko hitrostjo z ostrim zavojem ustavil tik pred nami.

»Teга nikoli več ne bom napravil!« je upehan izdaval in skoraj prepričan sem, da je mislil na zavoj. Da ne bo več smučal z Everesta, je bilo tako jasno.

»A mate kaj čaja? Crknil bom od žeje.« je prosil, ko smo se nehali objemati in ga tolči po čeladi, na kateri je imel nameščeno kamero. »Na trojki sem srečal Korejce in sem jih prosil, naj mi dajo malo vode, pa so me samo butasto gledali.«

»Kako je s prsti?«

»V redu. Vsakih nekaj minut sem se ustavil in odtegnil klipsne.«

Dali smo mu čaj in mu povedali, da ga bo več dobil na dvojki, do katere je imel s smučmi le nekaj minut. Nato ga je čakal še eden od najnevarnejših delov, Ledeni slap, ki ga je lahko prevozil samo po njegovi skrajno levi strani, po pobočjih Zahodne rame, s katere so nenehno grozili plazovi in podori serakov. Da je tudi ta del nameraval odsmučati (in ga potem tudi je), se mi zdi enako noro kot smučanje s samega vrha. Nad Lednim slapom bi lahko mirno snel smučin in rekel, da to pač ni mogoče. Nihče mu ne bi nič rekel, razen tistih seveda, ki jim nikoli ni nič dovolj dobro.

Ko se je odpeljal, smo ostali sami s svojim ciljem. Zadnji na nepalski strani gore to jesen. Počasi smo se odpravili naprej proti strmini in vrvem. Pred tednom dni smo tukaj zmrzovali v hudem mrazu in vetru, ledena svinja, ki je iz Tibeta vlekla čez Južno sedlo sem dol, mi

je hotela izbiti zobe iz ust, zdaj pa nas je ubijalo vroče sonce, ki ga ni ublažila niti najmanjša sapica. Grega se je vzpenjal pred nama z Matejem. Deset hitrih korakov in glava v sneg. Sam sem ubiral drugačno taktiko. Počasno drobencljanje brez prevelikih odmorov. Zdelo se mi je, da me to manj izčrpa kot pa tisti kratki sprinti.

Na začetku vrvi smo srečali Dorjeeja, ki se je prav tako vračal z vrha. Svojega sedmega. Čestital sem mu in ga povprašal po kameri, s katero je snemal Davov spust z vrha. Dal mi jo je, od utrujenosti ves zmeden, po nekaj-minutnem brskanju po nahrbtniku. Izmozgan je bil in le po ponovljeni prošnji je poiskal še baterije, brez katerih s kamero ne bi imel kaj početi.

Ne spomnim se, kdaj smo dosegli trojko. Mimo nas se je spustil Franc, ki je sijal od zadovoljstva, in bil na srečo preveč utrujen, da bi se lahko kaj prida ponorčeval iz nas. Z njim je bil Jurij, ki je prav tako sijal od zadovoljstva, da je Francu uspelo in da sta jo oba, Franc in Davo, odnesla brez ozeblin. Potem sta izgubila proti dolini, taboru, jedilnici in hrani in pijači, ki se nam je prikazovala pred očmi, ko smo krepavali proti trojki. Napol nori od žeje, ki je vse do konca svojega vzpona nismo več mogli pregnati.

ŠE ENA NOVA KNJIGA ZA PLANINSKO KNJIŽNICO

PRVI NA SMUČEH Z EVERESTA

MAJA ROŠ

*Le dober teden po izidu prve knjige o prvenstvenem smučanju **Dava Karničarja** z vrha Everesta do baznega tabora pod goro, približno 3500 višinskih metrov »v enem kosu«, je o tem dogodku sredi lanskega decembra izšla še ena knjiga. Napisala jo je **Maja Roš**, ki se je kot novinarka *Dela* in Slovenskih novic udeležila odprave in jo vseskozi spremljala iz baznega tabora pod goro.*

Sprva je bilo zaradi te knjige nekaj hude krvi, potem so se strasti umirile. Kot se zdaj kaže, je bil to eden izmed pogledov na isti dogodek, drugačen pogled na ista dogajanja, skoraj enako vrednotenje vzpona na najvišjo goro sveta in smučanja po njenih prepadnih strminah do ledenika pod Lednim slapom in sedlom Lo – na tem ledeniku na nepalski strani alpinistične odprave menda že od nekdaj postavljajo svoje bazne tabore. Knjiga je izšla v ljubljanski založbi Slon, katere lastnik je časnik Slovenske novice. Z dovoljenjem avtorice ponatiskujemo nekaj zaključenih odlomkov iz te knjige – seveda s povabilom k branju celotnega knjižnega dela. (Op. ur.)

***

Spet hreščanje. Kot da bi se nekomu pošteno zalomilo v drobovju. Postaja vse glasnejše. Plaz. Opominja, da tu, kamor civilizacija ni segla, še vedno narava vlada človeku. Plazovi grozijo z vseh strani. Turkizno modri

ali zeleni ledeni balkoni, zasnežena pobočja, v katere se je že zarisala dolga razpoka. Samo čakajo na svoj trenutek. V Lednem slapu želi biti vsakdo čim krajši čas, a spomladi, pripoveduje Andrej, je bilo v tem zatrepu doline kar 21 odprav, 200 šotorov oziroma 500 ljudi. Kolona čez Ledeni slap se je vlekla tudi osem ur, dolgočasno čakanje pred zahtevnejšimi lestvami, na enki 60 šotorov, 150 na dvojki.

»To je bila prava vas. Leto 2000!« se spominja Andrej.

Bil je tudi čas rekordov. **Babu Čiri**, 34-letni Šerpa, je postavil nov hitrostni rekord pri vzponu na Everest – iz baze do vrha je potreboval 16 ur in 56 minut. To je mož, ki je že desetkrat stal na Everestu in postavil časovni rekord bivanja na vrhu. Kar 21 ur je prebil na višini 8848 metrov, preden je sestopil. Še vedno pa ni presegel **Ape Šerpe**, ki je stal na vrhu še enajstkrat. Ko vprašam Dordžija, ali tudi sam tekmuje za rekorde, se namuzne. Nekaj ima za bregom. Sediva v kuhinji, kjer je zaradi kuhalnikov daleč najbolj toplo. S prsti zajema iz skodele tsampo, jo pomaka v maslo s čilijem in začne pripovedovati.

Njegov svak je bil sirdar in ga je vzel s seboj z odpravo na Makalu. Bil je »kitchen boy«, lupil je krompir in pomagal kuharjem. Naslednje leto, 1990., ga je ista skupina Američanov želela vzeti s seboj na Everest, tokrat kot višinskega šerpo. »Bil sem popolnoma brez izkušenj,« sramežljivo prizna in se strinja, da je bilo